

Περίληψη - Abstract

Αλέξανδρος Αντωνόπουλος: «Το Capriccio ως καλλιτεχνικό φαινόμενο στις εικαστικές τέχνες: 16ος-18ος αιώνας»

Με καταγωγή στη λατινική, ο όρος *capriccio* εμφανίζεται από τα τέλη του 13ου αιώνα στη λογοτεχνία της Τοσκάνης όπου δηλώνει την ερωτική επιθυμία, τον σαρκικό πόθο, κυρίως όμως τον τρόμο, τη φρίκη, τον αποτροπιασμό, σημασίες που θα εξακολουθήσουν να υφίστανται έως τα μέσα του 16ου αιώνα, ενώ ήδη χρησιμοποιείται από την *Comedia dell' arte* ως συνώνυμο του αυτοσχεδιασμού και της καυστικής αλληγορίας. Τότε εισάγεται από τον Giorgio Vasari στις *Vite*, ως χαρακτηρισμός του υποκειμενικού στοιχείου, της μοναδικής καλλιτεχνικής ιδιοσυγκρασίας, που κυμαίνεται από την επινόηση που αναζωογονεί τις τέχνες ως την -απορρηπτά- εκκεντρικότητα που περιφρονεί την τέχνη του *Disegno* και φανερώνεται στις εξαιρετικές ιδιότητες ορισμένων έργων τέχνης.

Στη διατριβή εξετάζονται οι σημασίες του *capriccio* από τον 16ο ως τον 18ο αιώνα, η πορεία του από συνώνυμο της φαντασίας και της ιδιαίτερης καλλιτεχνικής ιδέας έως την τοποθέτησή του στο περιθώριο της διακόσμησης, μέσα από τη μελέτη των κυριότερων θεωρητικών κειμένων και των πλέον υποδειγματικών περιπτώσεων από το πεδίο των εικαστικών τεχνών στην Ευρώπη, με επίκεντρο την ιταλική τέχνη της παραπάνω περιόδου.

Alexandros Antonopoulos: «Capriccio: an artistic phenomenon in visual arts 16th-18th century»

The term *capriccio*, originated in latin, first appears in the late 13th century in the literature of Tuscany meaning sexual desire, carnal lust, horror, disgust, senses which continue to exist until mid 16th century, whilst *capriccio* is used by *Commedia dell' Arte* as a byword for improvisation and burlesque. At that time Giorgio Vasari uses for the first time in his *Vite* the term *capriccio* to denote subjective elements and unique artistic temperament both of which ranging from artistic invention to rejectable eccentricity, that disdains the art of *Disegno*, and manifest themselves as exceptional properties in certain works of art.

The thesis seeks to investigate the multiple meanings of the term *capriccio* from the 16th to the 18th century, its course as a byword for fantasy and outstanding artistic concept to its use as marginal decoration by studying the main art theory sources along with the most exemplary cases in the domain of the visual arts in Europe, especially in Italy during the above-mentioned period of time.